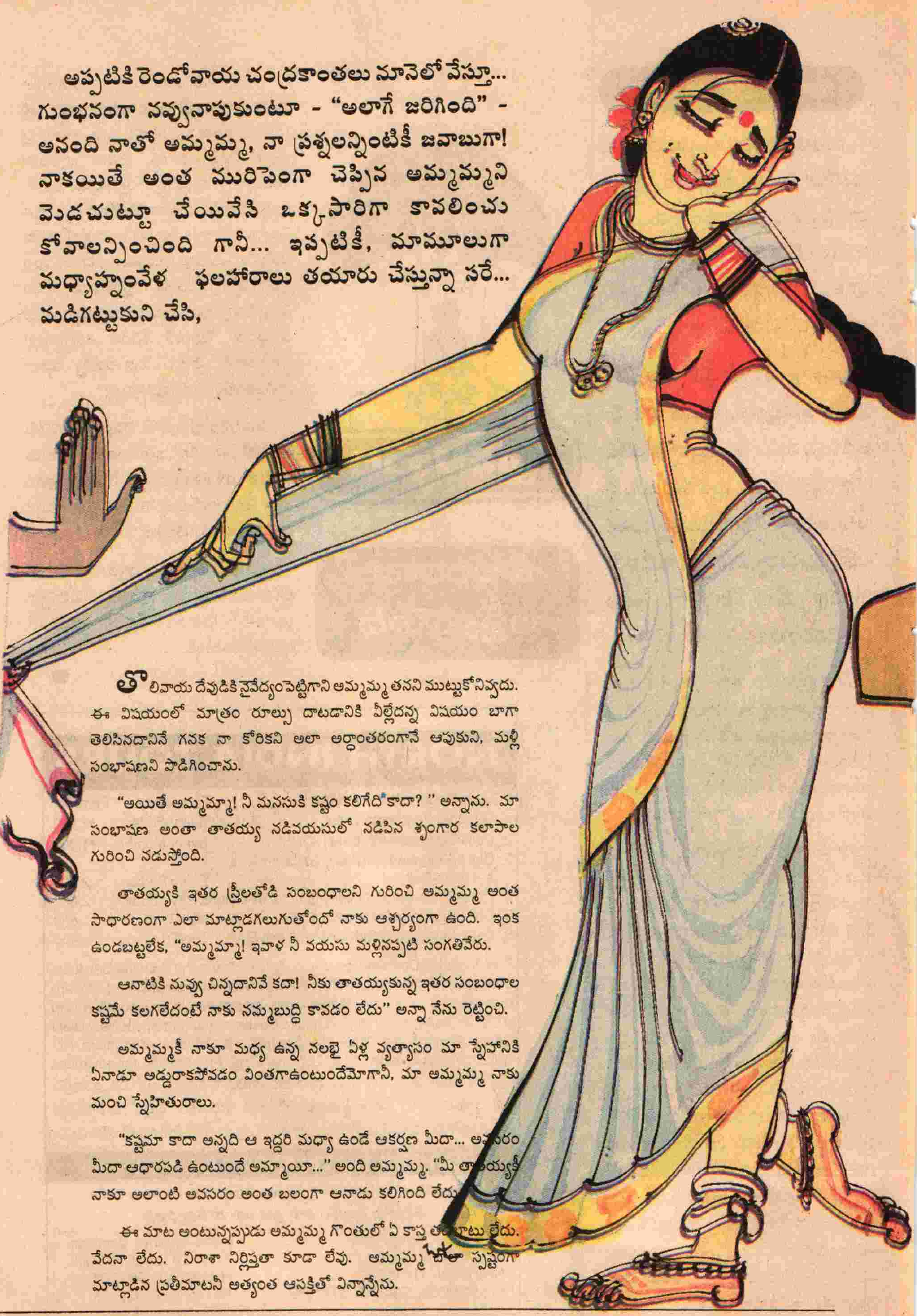

అప్పటికి రెండోవాయ చంద్రకాంతలు నూనెలో వేస్తూ... గుంభనంగా నవ్వునాపుకుంటూ - "అలాగే జరిగింది" - అనంది నాతో అమ్మమ్మ, నా ప్రశ్నలన్నింటికీ జవాబుగా! నాకయితే అంత మురిపెంగా చెప్పిన అమ్మమ్మని మెడచుట్టూ చేయివేసి ఒక్కసారిగా కావలించుకోవాలన్పించింది గానీ... ఇప్పటికీ, మామూలుగా మధ్యాహ్నంవేళ ఫలహారాలు తయారు చేస్తున్నా సరే... మడిగట్టుకుని చేసి,

తొలివాయ దేవుడికి నైవేద్యంపెట్టిగాని అమ్మమ్మ తనని ముట్టుకోనివ్వదు. ఈ విషయంలో మాత్రం రూల్సు దాటడానికి వీల్లేదన్న విషయం బాగా తెలిసినదానినే గనక నా కోరికని అలా అర్ధాంతరంగానే ఆపుకుని, మళ్లీ సంభాషణని పొడిగించాను.

"అయితే అమ్మమ్మా! నీ మనసుకి కష్టం కలిగేది కాదా? " అన్నాను. మా సంభాషణ అంతా తాతయ్య నడివయసులో నడిపిన శృంగార కలాపాల గురించి నడుస్తోంది.

తాతయ్యకి ఇతర స్త్రీలతోడి సంబంధాలని గురించి అమ్మమ్మ అంత సాధారణంగా ఎలా మాట్లాడగలుగుతోందో నాకు ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇంక ఉండబట్టలేక, "అమ్మమ్మా! ఇవాళ నీ వయసు మళ్లినప్పటి సంగతివేరు.

ఆనాటికి నువ్వు చిన్నదానివే కదా! నీకు తాతయ్యకున్న ఇతర సంబంధాల కష్టమే కలగలేదంటే నాకు నమ్మబుద్ధి కావడం లేదు" అన్నా నేను రెట్టించి.

అమ్మమ్మకీ నాకూ మధ్య ఉన్న నలభై ఏళ్ల వ్యత్యాసం మా స్నేహానికి ఏనాడూ అడ్డురాకపోవడం వింతగాఉంటుందేమోగానీ, మా అమ్మమ్మ నాకు మంచి స్నేహితురాలు.

"కష్టమా కాదా అన్నది ఆ ఇద్దరి మధ్యా ఉండే ఆకర్షణ మీదా... అవసరం మీదా ఆధారపడి ఉంటుందే అమ్మాయీ..." అంది అమ్మమ్మ. "మీ తాతయ్యకీ నాకూ అలాంటి అవసరం అంత బలంగా ఆనాడు కలిగింది లేదు.

ఈ మాట అంటున్నప్పుడు అమ్మమ్మ గొంతులో ఏ కాస్త తడబాటు లేదు. వేదనా లేదు. నిరాశా నిర్లిప్తతా కూడా లేవు. అమ్మమ్మ చాలా స్పష్టంగా మాట్లాడిన ప్రతీమాటనీ అత్యంత ఆసక్తితో విన్నాన్నేను.

"అది అలా జరిగింది మరి" - అంది అమ్మమ్మ. "నాకు పెళ్లయ్యేనాటికే మీ తాత బహిరంగంగానే మాలక్ష్మి ఇంటికి వెళ్లి వస్తూండేవారు. ఆయన కులాసా పురుషుడని ఆనోటా ఈనోటా విన్నా - మా వాళ్లు దాన్నంత గణనలోకి తీసుకోలేదు. నాకప్పటికి పద్నాలుగేళ్లు. ఏ విషయమూ తెలిసీ తెలియని వయసు. వంటినిండా అణకువా.... భయమూ ఉండేవి తప్ప, దేని గురించీ ప్రశ్నలే తలెత్తేవి కావు. పైగా నా లోకమంతా సత్కావ్య మయం!" అంటూ కాసేపాగింది అమ్మమ్మ. 'మరి తాతయ్యో?' అన్నాన్నేను. మీ తాతయ్యకేవీ(?! పరమలౌకికుడు. నాలా కాక పుస్తకాల అవసరం దాటినవాడూనూ" అంది హాస్యంగా!

అమ్మమ్మని తిరిగీ సంభాషణలోకి మళ్లించటంలో ఏమాత్రమూ ఏమరిపాటు చూపలేదు నేను. అందువల్ల అవీ ఇవీ మాట్లాడి జారిపోకుండానూ అమ్మమ్మ దారి మళ్లకుండానూ నా ప్రశ్నలతో కాచుకుంటూ వచ్చాను నేను. నన్ను నిరాశ పరచకుండా నా సందేహాలన్నీ తీరుస్తూ అమ్మమ్మ మాట్లాడింది.

"నేను పుష్పవతినయ్యాకా కాపురానికైతే వచ్చాను గానీ... మరీ చిన్నదాన్ని. ఆటపాటల మీద ఉన్నంత శ్రద్ధ నాకు ఆయన మీద ఉండేది కాదు. ఆయన కూడా అప్పట్లో నన్ను చిన్నపిల్లగానే చూశారు. అదీగాక మామధ్య వయసు తేడా చాలా ఉంది. మీ తాతయ్య నాకన్నా పదిహేనేళ్లు పెద్ద. మీ తాతయ్య కూడా పురుళ్లకనీ, పుణ్యాలకనీ నేనెక్కువ పుట్టింట్లోనే ఉండేదాన్ని. పైగా మా ఇంట నేనొక్కతనే ఆడపిల్లని. ఎంతసేపూ మా జట్టు పిల్లలతో ఏటిదాకా పోయి తోట్లంటా దొడ్లంటా తిరగటం, ఏటిలో ఈతలు కొట్టడం, అప్పల్రావుడి కన్నుగప్పి తోటలో చొరబడి మామిడికాయలు కోసుకోడం ఈ పన్లంటే చాలు మనసు ఉరకలేసేది నాకు. మరికాస్త పెరిగాకా ఆ రోజుల్లో నా మనసునెక్కువ నాకర్షించినవి సంస్కృత కావ్యాలూ నాటకాలూనూ!!"

"నీకు తెలుసుకదా! మా పుట్టింట అంతా సురభారతీ సేవకులే! మా ముత్తాతలూ, తాతలూ సంస్కృత పండితులు. కావ్య తర్క వ్యాకరణాలలో రచ్చగెలిచి ఔనన్పించుకున్న వాళ్లూనూ! మా ముత్తాతగారు వీధిసావిట్లో - వాలు కుర్చీలో కూర్చుని, కళ్లు మూసుకుని, అలా శిష్యులు వల్లెవేసే శ్లోకాలవైపూ సూత్రాల వైపూ ఒక చెవివేసి వింటూ, తలపంకిస్తూ ఉంటే.. ఆయన ఎదురుగా అప్పటికే తలనెరిసిన మా తాతగార్లందరూ ఆయన ముందు చాలా వినయంతో మసలటం నాకింకా జ్ఞాపకం ఉంది. సంస్కృత నాటకాలని మా చిన తాతగారు పాఠం చెబుతూ ఉంటే వినడం ఎంత బాగుండేదనీ!! అందరూ కాళిదాసు శకుంతల అంటారుగానీ... నాకు శూద్రకుడి వసంతసేన మీదనే ఎక్కువ మక్కువ ఏర్పడింది.

మా నాయనమ్మ చాలా శ్రావ్యంగా అష్టపదులు మొదలుకొని, తరంగాలనించి, ఆధ్యాత్మ రామాయణం దాకా తన్మయత్వంతో పాడుతూ ఉండేది. "అచ్యుత మాధవ హరి రామేతి కృష్ణానంద పరేతి" - అంటూ పాడుతూ కళ్లు మూసుకుని,

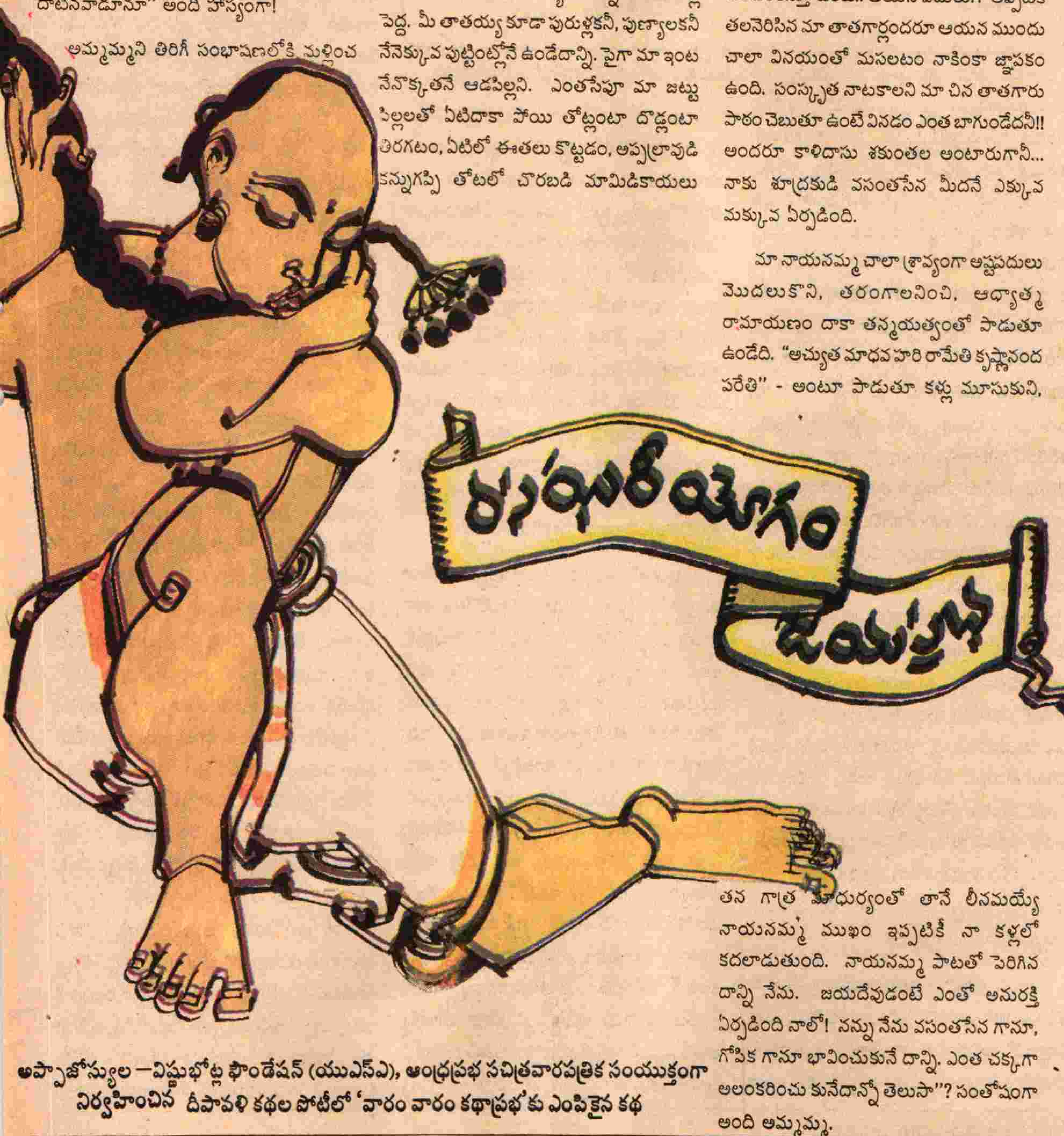

తన గాత్ర మాధుర్యంతో తానే లీనమయ్యే నాయనమ్మ ముఖం ఇప్పటికీ నా కళ్లలో కదలాడుతుంది. నాయనమ్మ పాటతో పెరిగిన దాన్ని నేను. జయదేవుడంటే ఎంతో అనురక్తి ఏర్పడింది నాలో! నన్ను నేను వసంతసేన గానూ, గోపిక గానూ భావించుకునే దాన్ని. ఎంత చక్కగా అలంకరించు కునేదాన్నో తెలుసా"? సంతోషంగా అంది అమ్మమ్మ.

అప్పాజోస్యుల—విష్ణుభొట్ల ఫౌండేషన్ (యుఎస్ఎ), ఆంధ్రప్రభ సచిత్రవారపత్రిక సంయుక్తంగా నిర్వహించిన దీపావళి కథల పోటీలో 'వారం వారం కథాప్రభ'కు ఎంపికైన కథ

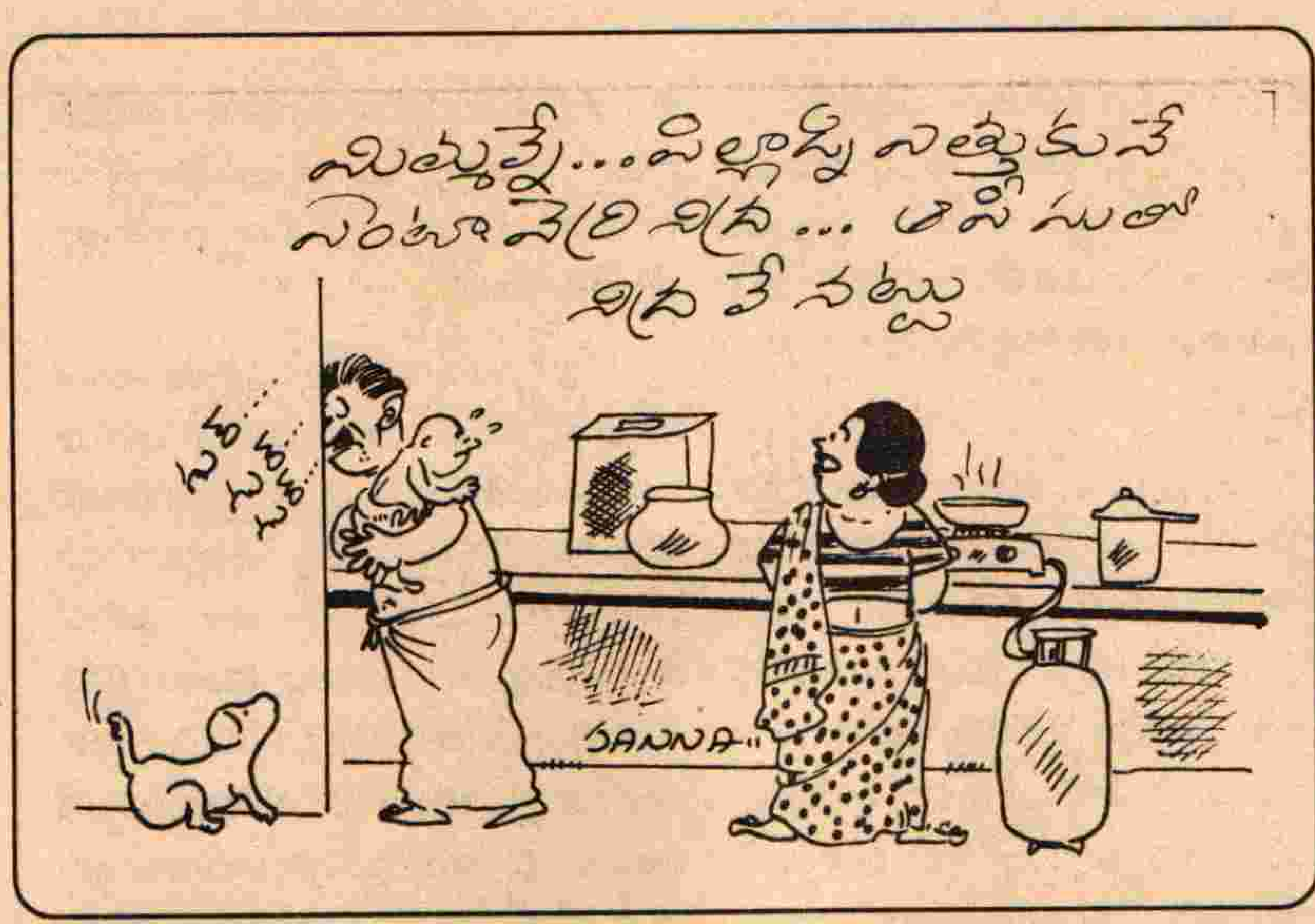

అటూ ఇటూ కదులుతూ, పనిచేస్తూ, ఇలా మాట్లాడుతున్న అమ్మమ్మని గమనిస్తున్నాను నేను. అందం వాసి తగ్గలేదిప్పటికీ! సన్నగా పొడవుగా కంచుకడ్డీలా ఉంటుంది అమ్మమ్మ శరీరం. పట్టుచీరని అడ్డకచ్చ కట్టుకుని, తనువంతా పసుపు రాశి పోసినట్టు పచ్చగా ఉంటుంది అమ్మమ్మ. నిత్యమూ పసుపుతో విరాజిల్లే... అమ్మమ్మ పాదాలని కప్పుతూ వెండి కడియాలూ... వెండి గొలుసులూ, అమ్మమ్మ కంఠానికి అతుక్కుని బంగారపు నానూ, పట్టెడా, మంగళసూత్రం, నల్లపూసల కుత్తిగంటూ, చేతులకి బంగారు గాజులూ, వాటిమధ్య ఎర్రటి మట్టిగాజులూ ఆవిడ శరీరంలో ఒక భాగమైనట్టుగా మెరుస్తూ ఉంటాయి. నెరసిన బారెడు పొడవైన తన తలవెంట్రుకలని జారు ముడి వేసుకుంటుంది. ముడి మధ్యలో ఎర్రటి ముద్దమందారపువ్వుని ఎప్పుడూ వాడకుండా చూసుకుంటుంది. ఆవిడ తన ఆకర్ణాంత నేత్రాలనలా భావస్ఫోరకంగా కదుపుతూ ఉంటేనూ... అటూ ఇటూ తలతిప్పుతూ మాట్లాడుతున్నప్పుడల్లా ఆవిడ ముక్కున పుష్యరాగ పొడితో తళుక్కుమంటూండే, ఆ నిమ్మగుత్తి ముక్కుపుడకమీద కిరణాలు పడి చెదిరి పోతుంటేనూ.... విశాలమైన ఆవిడ నుదిటిమీద ఎర్రటి కుంకం బొట్టూ, కళ్లకి కాటుకా, తాంబూలంతో పండిన ఆ పలచటి పెదాలూ... గడ్డంకింద సదా ఎండిన గంధపు చారా.... తన ఒక్క శరీరంలో ఇంత వైవిధ్యాన్ని ఆవిడ ఎలా నిలుపుకుందో ఎప్పుడూ నాకు ఆశ్చర్యమే!!

ఆవిడ రూపాన్ని అలా గమనిస్తూ ఉండగా శరీరమంతా నిండిన పసుపు ఎరుపుల మిశ్ర వర్ణాలతో ఆవిడ నిజంగా కుందనపు ఆకాశాన పొద్దుపొడుపు సూర్యుడిలా కన్పించింది. అలా ఆవిడని చూస్తూ 'ధన్యోస్మి!' అనుకున్నాను.

మా అమ్మమ్మది చాలా అందమైన నవ్వు. ఎంత అందమైన నవ్వంటే...నవ్వుతూ ఆవిడ మాట్లాడుతూ ఉంటే, ఆవిడ ముఖం మీంచి చూపు తిప్పుకోవటం కష్టం. ధనస్సు వొంగినట్టుగా మెలికలు తిరిగిన పెదాలమధ్య నించి, అలవోకగా.. చంద్రవంకలా... నవ్వగలదావిడ! ఆవిడ నవ్వొకటి చాలు కదా! ఆనాటి మగవాళ్లు తమ చూపు తిప్పుకోలేక పోవడానికి అనుకుని, ఆమాటే అడిగాను అమ్మమ్మని. దానికావిడ ముసిముసిగా నవ్వి, మాటదాటవేసి- ఎలా ఉండేదాన్నా? అచ్చం నీలాగే ఉండేదాన్ని... ఆ ఎడం బుగ్గమీద నవ్వినప్పుడుపడే సొట్టతో సహా! అంది ... నా వైపు మురిపెంగా చూస్తూ!!.... తన కనుకొలకుల్లో కొంటెదనాలని కూడా మేళవించి మరీ!!

"అయితే అమ్మమ్మా! మాలక్ష్మిని చూసేవా నువ్వు?'' అన్నాను. "అయ్యో! చూడకేవేఁ! ఛామన ఛాయ అన్నమాటేగానీ చూడచక్కనిది తెలుసా!'' అంది అమ్మమ్మ. "మంచి పాటగత్తే అది. ఎంతటివాళ్లు గాని మాలక్ష్మి పాడితే చాలు మైమరచి పోవలసిందే'' అని నిశ్శబ్దంగా ఊరుకుంది కాసేపు. అప్పటికే చనిపోయిన మాలక్ష్మిని తలచుకుని కాబోలు అమ్మమ్మ కళ్ళు తడి అయ్యాయి. కాసేపయ్యాక ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుని'' మాలక్ష్మి చాలా చక్కనిది కమలా''! అని మళ్ళీ అంది అమ్మమ్మ. ఆవిడ గొంతులో తన మొగుడు వలచిన ఆ మరో ఆడది తనకి ధీటైనదే గానీ, ఏమంత అల్లాటప్పా మనిషి కాదుసుమా అన్న కించిత్ అతిశయం తొణికిసలాడింది కూడా! తాతయ్యకే కాదు అమ్మమ్మకి కూడా మాలక్ష్మి అంటే ఇష్టమని అర్థమైంది నాకు. ఆడది మెచ్చిందే అందం అనుకున్నాన్నేను. తరువాత అమ్మమ్మ తన మాటల్లో - పెళ్లంటే చేసుకోలేదుగానీ, కడదాకా వాళ్ళిద్దరూ ఎంతగా కలిసి మెలిసి ఉన్నారో... వివరంగా చెప్పుకొచ్చింది. మాలక్ష్మి పోయాకా తాతయ్య ఎంత ఒంటరివాడయ్యాడో అర్థమైంది నాకు.

ఆలోచిస్తూ నేను... పీటమీద మోకాళ్ళని దగ్గరగా ముడిచి, వాటిమీద నా గడ్డం ఆన్చుకుని మౌనంగా కూచున్నాను. వాళ్ళకాలంలో ఇంత సంక్లిష్టమైన విషయాలని ఇంత సజావుగా మామూలుగా ఎలా తీసుకున్నారన్నదే నాకింకా అంతుపట్టడం లేదు. బహుశా వారికి మల్లే నా జీవితంలో అంతగా ఆకర్షించిన పరిచయాలేవీ ఇంకా ఎదురు కాలేదేమో?! అనుకున్నాను. అంతలో నాకు పతంజలి జ్ఞాపకాని కొచ్చాడు. నేను పతంజలీ యూనివర్సిటీలో సోషియాలజీలో రిసెర్చ్ స్కాలర్లం. నేనంటే చాలా ఇష్టపడేవాడు పతంజలి. పైగా నాతోపాటే రిసెర్చ్ చేస్తున్నవాడూ, బ్రాహ్మడూ కూడా గనక, మా ఇంట్లో వాళ్ళంతా అతడిపట్ల సుముఖంగానే ఉండేవారు.

కానీ, నాకు రెండేళ్లు జూనియర్ - రమేష్ అని, ఒక నాయుళ్ల కుర్రాడు ఉండేవాడు. అతడు పతంజలి అంత తెలివైనవాడు కాదుగానీ, చాలా చలాకీ అయినవాడు. ఆ అబ్బాయికి నేనంటే ఇష్టముండేది. నేను కూడా పతంజలి కన్నా ఈ రమేష్‌తోనే ఎక్కువ మాట్లాడేదాన్ని. అతడితోనే ఎక్కువ సమయం గడిపేదాన్ని రమా రమా! అని పిలిచేదాన్నతడిని. అనేక విషయాల్లో మేమిద్దరం కలగలసిపోగలిగే వాళ్లం. అలాంటి సమయాల్లో పతంజలి ముభావంగా దూరంగా ఉండేవాడు నాకు. పతంజలి అలా ఉడుక్కుంటూ ఉంటే చూడటం నాకు సరదాగా ఉండేది. పతంజలి మీద నాకు ఆసక్తి ఉన్నా - రమేష్‌తో నాకు స్నేహం... చనువూ మాత్రం పతంజలితో ఉండేది కాదు. యూనివర్సిటీలో వాళ్లు నేను పతంజలినో, రమేష్‌నో తప్పక పెళ్లిచేసుకుంటానని ఊహాగానాలు చేస్తూండేవారు. అందరూ అనుకున్నట్టుగా నేను అటు పతంజలికి గానీ, ఇటు రమేష్‌కి గానీ, పెళ్లి కోసం దగ్గరవలేదు. డాక్టరేట్ డిగ్రీ తీసుకుని, ఉద్యోగం రాగానే ఢిల్లీ వెళ్లిపోయాను. పెళ్లి చేసుకోమంటున్న ఇంట్లోవాళ్ళ వత్తిడినించి కొంతకాలమైనా తప్పించుకుందుకని.

నా ఆలోచనలకి అడ్డుకట్టవేస్తూ.... "కాఫీ తాగుతావే అమ్మాయి'' అంది అమ్మమ్మ. నన్ను కలపనివ్వదని తెలిసినా.... "కాఫీ నేను కలపనా? అమ్మమ్మా!'' అని అడిగాను నేను. "ఎంతసేపే! ఈ పాటిదానికి.'' "నువ్వలా కూచో'' అనేసి, నిజంగానే రెండునిముషాల్లో నా ముందు కాఫీకప్పు

పెట్టింది అమ్మమ్మ. తరవాత లేచి వెళ్లి, సావిట్లో ఉయ్యాల మంచంమీద కూచున్న తాతయ్యకి వేడివేడిగా చేసిన చంద్రకాంతాలని వెండిపళ్ళెంలో పెట్టి ఇచ్చి... కాసేపు మాట్లాడుతూ అక్కడే నించుంది.

దూరాన్నించీ వాళ్లిద్దరినీ పరిశీలిస్తూ కూచున్నాను నేను. కొసుగా మెలితిరిగిన తెల్లని బుంగమీసాలు, తాతయ్య సగం బుగ్గల దాకా ఆవరించి ఉన్నాయి. అచ్చం ఆదిభట్ల నారాయణదాసు మీసాలకు మల్లేనే! తాతయ్యది వంకీల జుట్టు. మధ్య పాపిడి తీసుకుని తల దువ్వుకుంటాడు. సూదిముక్కు ముఖానికంత టికీ ప్రస్ఫుటంగా కన్పిస్తుంది. విశాలమైన ఆయన కళ్లనించి చూపు తీక్షణంగా ఉంటుంది. ఆయన కళ్లలో నిరంతరం ఒక ఎర్రజీర - మలిసంధ్యలా వ్యాపించి ఉంటుంది. తాతయ్య చెవులకి కెంపుల తమ్మెట్ల అతుక్కుని ఉంటాయి. తాతయ్యకి వేషంలోనే గానీ, వ్యవహారంలో మాత్రం ఏ కోశానా వైదిక సంప్రదాయాలేవీ అలవడలేదు. మిగతా వాటిల్లో ఆయన పూరా లౌక్యుడే.

ఆయన ఖాళీ ఛాతీకి అడ్డుగా జంధ్యం వేళ్లాడుతూ ఉంటుంది. చిరుబొజ్జ... పంచెకట్టుని దాటి పైకి కన్పిస్తూ ఎర్రటి మెరులతాడు, కూచుంటేనే అంత ఎత్తు కనిపించే ఆజానుబాహువాయన. ఏమేం జ్ఞాపకాలని నెమరువేసుకుంటాడో.... ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ ఏకాంతంలో ఉంటాడు. వయసులో ఈయన సూదంటురాయిలా ఆడవాళ్లని ఆకర్షించే ఉంటాడు - అనుకున్నాన్నేను. నాకు తాతయ్య దగ్గిర బొత్తిగా చనువులేదు. ఎప్పుడన్నా పలకరిస్తే ఔననో.... అలాగేననో.... సరేననో.... జవాబుచెప్పి ఆయన ముక్తసరి ప్రశ్నలకి తలూపడం తప్పిస్తే.. మాట పెగిలి వచ్చేది కాదసలు. చేతికర్రని విలాసంగా ఊపుకుంటూ ఆయన వీధిలో నడిచి వెడుతూ ఉంటే ఆ ఊరిరైతులు ఎంతో మర్యాదతో "బుగతా!" అంటూ అనుసరించడం మేమంతా ఎరుగుదుం. బయట వాళ్ళందరికీ తలలో నాలుకలా మసలే ఆయన ఇంట్లో మాత్రం పరమ గంభీరంగా ఉండేవాడు.

ఇంతలో అమ్మమ్మ తిరిగొచ్చి మళ్లీ పొయ్యి దగ్గర కూచుంది.

"అమ్మమ్మా! తాతయ్య నిన్నెలా చూసుకునే వాడూ?" అని అడిగాను.

దానికి నవ్వేసి 'ఒక మొగుడిలా... ఇంకెలా?' అనేసింది అమ్మమ్మ. అమ్మమ్మ గొంతులో వ్యంగ్యమేం లేదు. విషాదమూ లేదు. చివరికి కొంచెం కోపాన్ని నా కంఠంలో ఒలికిస్తూ.....

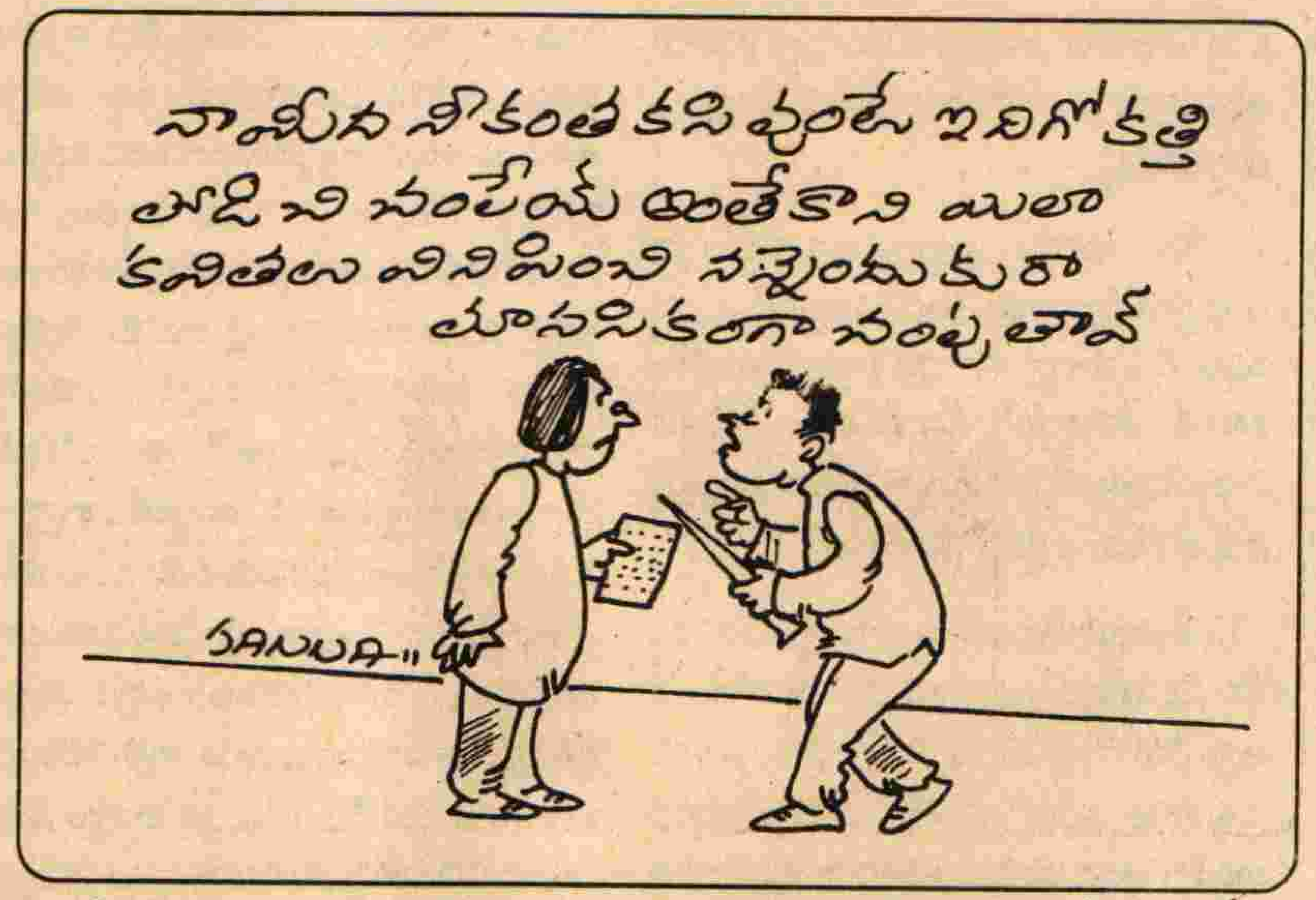

"నీకు మాలక్ష్మి గురించి తెలిస్తే.. నువ్వేమైనా అనుకుంటావనైనా ఆలోచించలేదా తాతయ్య?" అన్నాను. అమ్మమ్మ నేనెంత కవ్వింపు చూపినా లొంగిరావడం లేదు నాకు. "ప్రేమ ఉన్నచోట ఒకరు అనుకుంటారనీ, అనుకోరనీ ఆలోచించే అక్కర ఉండదే! అది నాకు స్వానుభవంగా తెలుసు" అంది అమ్మమ్మ. "సరే విను. నేనూ... మీ తాతయ్య బాగా పరిచయస్థులమైన అపరిచయస్థులం అనుకో! ఆయనా, మాలక్ష్మీ కలిసి ఒక ప్రపంచం. వాళ్ళ ప్రపంచాన్ని నేను అలాగే ఒప్పుకున్నాను. నేను అడ్డువెళ్లదలచు కోలేదు. గొడవ పడదలుచుకోనూ లేదు. అదలా జరిగిపోయింది అంతే!" అంది అమ్మమ్మ.

"ఇదంతా ఎలా సాధ్యమైంది అమ్మమ్మా! నీ త్యాగం వల్లనేకదా?" అన్నా నేను "త్యాగం" అన్న పదాన్ని వత్తి పలుకుతూ అక్కసుగా! ఎలాగైనా అమ్మమ్మలో ఒక కోప వీచికని చూడాలన్నది నా కోరిక.

"లేదమ్మా కమలా! నేను అడ్డుపడినా... గొడవపడినా... తాతయ్యని నా చుట్టూ తిప్పుకోలేను నేను. ఆయన మనసులో మా లక్ష్మి ఉంది. నాకూ అక్కడ ఇంత చోటిప్పించమని నేను ప్రాధేయపడ దలుచుకోలేదు. పోటీపడ దలుచుకోలేదు. ఎందుకో చెప్పనా? నాకు శృంగారం మీద గౌరవం ఉంది గనకనే!" అంది అమ్మమ్మ.

నాకు ఈసారి నిజంగానే కోపం వచ్చింది. "అంత సౌమ్యంగా ఎలా మాట్లాడగలుగు తున్నావ్? అదే నీకే ఇంకో సంబంధం ఉంటే.... తాతయ్య నీ అంత విశాలంగా ఆలోచించి ఒప్పుకోగలిగి ఉండేవాడా అమ్మమ్మా?" అన్నాన్నేను. నా మనసులో పతంజలి ముభావం మెదులుతూండగా!

మా సంభాషణ అంతా ఏకాంతంలో .... మృదువుగా... నెమ్మదిగా .... సాఫీగా.... సాగుతోంది. మా చుట్టుపక్కల ఏ అలికిడీ... ఆటంకమూ లేకనే.. ఆ సాయంతన వాతావరణం... ఇద్దరాడవాళ్ల అంతర్లోకాల అల్లకల్లోల కెరటాన్వితమయ్యింది. పెరట్లో.... నూతి చప్టా పక్క ... పున్నాగ చెట్టుమీద పక్షుల కలకలం తప్ప మరే శబ్దమూ లేదు. ఈసారి నేనడిగిన ప్రశ్న అమ్మమ్మని కొంచెం కలవర పెట్టినట్టే ఉంది. కొంతసమయం గడిచాకా... నా ప్రశ్నకి అమ్మమ్మ ఇలా జవాబు చెప్పింది.

"తాతయ్య ఒప్పుకోవడం... మానడం... అన్నదానికన్నా ముఖ్యం, అసలాయన దృష్టిలో - ప్రేమ, శృంగారానుభవం అన్న సంగతులు, కేవలం మగవాడికే సొంతమన్న అహంకారం తరుచూ వ్యక్తమయ్యేది. అదే నాకు నచ్చని విషయం. సంసారంలోపలి ఆడవాళ్ళకీ శృంగారానుభవాల నేకం కలగగలవన్న ఆలోచనకే ఆయనలో చోటులేదు. అందునా వాళ్ల వాళ్ల సంసారాల్లోని ఆడవాళ్లంటే... వాళ్ల దగ్గిర శృంగారపు ప్రసక్తే రాదసలు. అదొక నిషిద్ధ విషయం- జీవితమంతా నటించాల్సిందే వాళ్ళముందు వాళ్ళ ఆడవాళ్ళు!" ఈ మాటని ఎంత మామూలుగా అందా మనుకున్నా అమ్మమ్మ గొంతు తడబడింది. ఆమెకున్న నచ్చనితనం బలంగా వ్యక్తమయింది ఆ మాటల్లో!

నా ఆలోచనల్లోని లోపం కూడా నాకు కొట్టొచ్చినట్టు తెలిసింది ఈ మాటలతో. ఔను నిజమే కదా! నేనుమాత్రం ? ఇంతసేపూ... తాతయ్యకి మా లక్ష్మితో ఉన్న సంబంధం గురించే ప్రశ్నించాను గానీ.... నా అనుభవాల గురించే ఆలోచించుకుంటున్నాను గానీ... ఎక్కడా... అమ్మమ్మ జీవితంలో కూడా ఆవిడకే సొంతమైన

కొన్ని అపురూప అనుభవాలుండొచ్చు నేమో!?! అన్న ఊహకి కూడా పోలేదు కదా! అనుకున్నాను... తప్పుచేసినట్టు.

నేను మరేవీఁ ప్రశ్నించకుండానే... నా సందిగ్ధతలన్నీ తాను చదివినట్టుగానే.... నా ముఖంలోకి చూస్తూ... "గాఢమైన శృంగారానుభవం కలిగితే జీవితంలో సమతుల్యత దానికదే సాధ్యమవుతుందే మనవరాలా!" అంది అమ్మమ్మ నామీద ప్రేమ ఉట్టిపడే గొంతుకతో.

"అలాంటి అనుభవాలు నాకున్నాయి గనకనే నేను మీ తాతయ్య శృంగార జీవితపు లోతులని అర్థం చేసుకోగలిగేను. ఎప్పుడని, ఎవరని, ఎలాగని ప్రశ్నించకు, కథలు అనేకం. ఎవరి అనుభవం వారిదే"! అంది మళ్లీ. అంతదాకా లేని గాఢత ఒకటి అమ్మమ్మ మాటల్లో వ్యక్తమయింది. వివరంగా చెప్పమని బతిమాలి అడిగాను నేను.

అమ్మమ్మ తనకోసమే మాట్లాడిందో... నా కోసమే మాట్లాడిందో కూడా నాకు తెలీదుగానీ... ఏనాడూ నాతో మాట్లాడనంత నిగూఢంగా మాత్రం మాట్లాడింది. ఆవిడ అనుభవాన్ని ఆవిడ మాటల్లోనే జ్ఞాపకం పెట్టుకున్నాను నేను.

" నా పెళ్ళయ్యాకే! మా పుట్టింట్లో ... నాకు మీ అమ్మ పుట్టిన తరువాత... ఆదిరాజు వారి కుర్రాడు... మా ఇంట సంస్కృతాధ్యయ నానికొచ్చిన కుర్రాళ్ళందరిలోనూ చురుకైనవాడు... ఎవ్వరినీ ఒక పట్టాన మెచ్చుకోని మా పెదతాతగారు సైతం మణిపూసలాంటివాడని వాడిని ప్రత్యేకంగా అభిమానించేవారు తెలుసా?" అంటూ తనలో తాను మాటాడుకుంటున్నంత నెమ్మదిగా మాట్లాడింది అమ్మమ్మ.

"వయసులో నా కన్నా కొంచెం చిన్నవాడే అనుకుంటాను. ఎంతటి ధీమంతుడో... చురుకైనవాడో చెప్పలేను నేను..." - ఈ మాట లంటున్నప్పుడు అమ్మమ్మ పెదవి కొనల్లో మెరిసిన నునుసిగ్గు హాసరేఖని సరిగ్గా అందుకోగల చిత్రకారులున్నారో... లేరో... నాకు తెలీదు గానీ, నేను మాత్రం ఆ క్షణంలో ఆవిడలోని ఆ హఠాత్ సౌందర్యాన్ని నా చూపుతో పట్టుకుని భద్ర పరుచుకున్నాను. నేను మరే ప్రశ్నలు వేయనక్ఖర లేనంత వివరంగా అమ్మమ్మ, తన ప్రణయాన్ని నా ముందు రేకురేకుగా విప్పి చెప్పింది.

"శృంగారస్పర్శ చాలా బలమైనదే అమ్మాయీ! ఇవ్వాళ్టి దాకా నేనతడి స్పర్శని మరిచి పోలేదు సుమా! అందునా ఆ కార్తీక మాసపు తెల్లారగట్ట... ఏటి గట్టున... ఆకాశం కింద... శుక్రుడి సాక్షిగా... ఏకమైన దేహాల మధ్య... ఎంతటి తీవ్ర శృంగార కలాపం అదీ?!! జన్మానికంతకీ వన్నె తెచ్చిన అనుభవం అది... మా ఇద్దరికీనూ"- అంది కన్నులర మోడ్పుగా అమ్మమ్మ. "రెండు జ్వాలలు పెన వేసుకుని వెలిగినట్లనుకో! ప్రసూనమాలలా శరీరాలు అవ్యక్త సుగంధాలని వెదజల్లే కామమే నిజమైన కామం. దానికి దోసిలి పట్టాలి... ఎదురెళ్లి దాసోహమనాలి... ఆ స్థితిలో, ఈ లోకంలో చెలామణీ అయ్యే మతాలకీ... ధర్మాలకీ... శాస్త్రాలకీ ఏ విలువా లేదు. అదొక రసఝరీయోగం అంతే!!' - 'కావ్యానుభవాన్ని అక్షరాలుగా పఠించడం కన్నా అణువణువులోంచి గ్రహించటం అన్నదే ఎక్కువ విలువైనదన్న విషయం నాకు ఆ రాత్రే తెలిసింది. ఆ తరవాత మరి నేను సంస్కృత కావ్యాల మీద మునుపటి మోహాన్ని వదిలేసుకున్నాను. కావ్యాన్ని చదవడం కన్నా కావ్యంగా మిగలటం మరీ మధుర' అంది అమ్మమ్మ మరీ మధురంగా!! నేను విభ్రమతో మిగిలాను.

నా లోపల అపరిష్కృతమైన అనేక ప్రశ్నలకి జవాబు దొరికినట్లయ్యింది. అప్పటి దాకా నాకెదురైన శృంగారానుభవాలనన్నీ తిరగదోడుకుని ఆలోచించుకున్నాను. ఎందుకనో గాని, "ప్రేమ" అన్న భావం లోనో... శృంగారపు గాఢత లోనో... నేను ఇంతదాకా నిజంగా సంలీనమయ్యా నన్పించ లేదు నాకు. అసలీ భావాలు స్థిరమనీ... శాశ్వతమనీ కూడా నేననుకోలేదు.

ఏదో వెలితి, చాలా చదువుకున్న తర్వాత కూడా - ఏ విజ్ఞానమూ నా లోపలి శూన్యాలని పూడ్చలేని వెలితి తాలుకు కొస అంచులేవో ఇప్పుడు అమ్మమ్మ మాటల్లో దొరుకుతున్నట్లే అన్పించింది నాకు. మేము శృంగారాన్ని జీవితంలో ఒక భాగంగా భావించి అనుభవించామేమో గానీ, దాన్ని మా లోపలి మసక చీకట్లని వెలిగించుకోగల దీపశిఖగా ప్రజ్వలింప చేసుకో లేకపోయామా? అనుకున్నాను. - ఇలా చదువుల వెంటా, ఉద్యోగాల వెంటా పేరు ప్రఖ్యాతుల వెంటా, ప్రపంచాలు తిరుగుతూ పరుగులు పెట్టే తొందరలో ప్రాణాధారమైన వాటినెన్నో జారవిడుస్తున్నామా? అని కూడా అనుకున్నాను. నాలో ఎంతకీ వదలని అసంతృప్తుల ఆది మూలాలేవో అమ్మమ్మ ఇలా చెప్పకనే చెప్పి నన్ను మేల్కొలిపిందా? ఏమిటి కావాలి నాకు? ఎందుకీ భయాలు నాలో? వేటి గురించి? ఇంత అనుభవం తర్వాత కూడా??! - వెన్నెల్లో పడుకుని, ఆలోచిస్తూ చాలా సేపు ఒంటరిగా అలా మిగిలి పోయాను. ఎప్పుడో... తాతయ్య నిద్రపోయిన తరవాత నా పక్కనే వచ్చి, నిశ్శబ్దంగా పడుకుని నా తల నిమురుతూ... నా భయాలన్నీ తనకి తెలుసన్నంత నమ్మకంగా నన్ను దగ్గిరికి తీసుకుంది అమ్మమ్మ. ఎక్కడా దొరకని విశ్రాంతి - అమ్మమ్మ గుండెల్లో మొహం దాచుకుంటే దొరికింది నాకు. నా వీపు మీద చేయి వేసి రాస్తూ... చెవిలో గుసగుసగా అమ్మమ్మ నాతో మాట్లాడిన ఒక్కొక్క మాటా నేను మరిచిపోలేనివి.

మా అమ్మమ్మ రసోచిత వ్యక్తిత్వం వెనక దృశ్యాదృశ్యంగా తారాడే ఆయనెవరో తెలుసు కోవాలన్న కోరికని అణచుకోలేక పోయాను. ఇంక... నిద్రలోకి జారుకోబోయే క్షణాన... చివరకి చొరవ చేసి.. 'అమ్మమ్మా! ఆ... ఆదిరాజు వారి కుర్రాడూ..' అంటూ... అర్థోక్తిలో ఆగిపోయాన్నేను.

చిక్కటి చీకట్ల మధ్య, పాలపుంతవైపు తల తిప్పి చూస్తూ... తన చూపులో నక్షత్రాలు ప్రతి ఫలిస్తూంటే... "నీలకంఠ శాస్త్రి" అంది అమ్మమ్మ!

మా మావయ్య పేరు ఎవరిదో అప్పటికి నాకు అర్థమైంది. ●